

OBSAH

ZAHRANIČNÁ POLITIKA 6/2009
DVADSAŤ ROKOV PO...

CHRONOLÓGIA /2

SUSEDIA

Jan Adamec

Bílej kůň, žlutý drak a české rybníky /3

Patrycja Bukalská

O krížoch a známkach /5

Martina Deák

Nacionalizmus 2009 /7

FÓRUM

Oksana Chelysheva

Rusko a rok 1989 /3

Eva Sládková

Milan Rastislav Štefánik /6

Daniela Richterová

Pozor, priepast! /9

Martin Vavrek

Vplyv hospodárskej krízy na ukrajinskú ekonomiku /12

AMERICKÝ ZÁPISNÍK

Alexander Krištofčík

Ako viesť mier /14

ROZHOVORY

Martin Firák

Ghodratollah Shahidi: Jadrová energia za cenu izolácie nemá zmysel /15

Martin Firák, Lucia Najšlová

Alexander Duleba: Zahraničná politika nie je abstraktná zbytočnosť /17

TÉMA ČÍSLA

Magda Vášáryová

Zahraničná politika na Slovensku alebo Orlie vajcia pod slepačimi krídlami /19

Ivan Krastev

Pomsta zeleninára /21

Peter Rival

Kde sa dnes nachádza múr /23

Mikuláš Huba

O nedokonalosti štatistík /25

ZELENÝ MONITOR /27

INFORMATÓRIUM /28

Dvadsať výročie novembra vyvolalo v mnohých domácnostiach na Slovensku ironické úškrnky. Vraj nie je čo oslavovať. Hoci nesúhlasím, chápem. Dve dekády po revolúcii je Slovensko stále zahladené do seba a volká si v ukrivdenosti. Na „slobodu“ väčšina ľudí kašle, alebo sa jej zmocňuje rasizmom, rýchlou jazdou, či ignorovaním všetkého, čo súvisí s politikou. Hoci to znie pateticky, meradlom zmeny sa stali peniaze: pred novembrom ich nebolo na čo míňať, teraz ich nikdy nie je dost.

Pohľad na zloženie parlamentu dvadsať rokov „po revolúcii“ slávnostnú atmosféru ani pocit dobre vykonanej práce naozaj nenavodzuje. Ani funkcie v exekutive neobsadzujú vždy ľudia, ktorým ide o dobre spravovanú spoločnosť. Nepatria k tým najlepším, najmúdrejším, najreprezentatívnejším spomedzi tých, ktorých Slovensko dnes ponúka. Mnohí z nich sú hlúpi, neokróchani, nejdenný klame a vyzerá to tak, že aj kradne.

Čudné je, že sa stalo akosi obyčajou hodnotiť výsledky dvadsaťročnej transformácie najmä podľa elity, pričom voličov vo verejných diskusiách nanajvyš niekto chápevo polutuje, čo to na nich zasa tá „zberba hore“ vymyslela. Ako keby volebné právo u nás nepatrilo dospelým ľuďom, ktorí majú znášať zodpovednosť za svoje konanie. Ako keby sme si stále pestovali mýtus o „holubičom národe“, ktorý večne utláča nejaká tá vrchnosť, a on, chudák, nič nezmôže, musí len prečkať a hlavne si mocipánov veľmi nepohnevať.

Ale naozaj žijeme v krajine „dobrých ľudí“, ktorí majú smolu na vládu? Podľa volebných výsledkov a preferencií to vyzerá skôr tak, že väčšina ľudí naozaj ten minulý režim až tak neprekážal a aj dnes volia takých, čo od nich veľa nevyžadujú. Na jeho sklonku predsa stačilo len naoko poslúchať, a človek mal pokoj. Nečakalo sa, že bude na sebe alebo na svojom okolí pracovať, že bude rozmýšľať. „Sloboda“ však priniesla aj ďalší jav: voľbu „tvrdých chlapcov“, ktorí síce pre túto krajinu nič neurobili, ale zato si nedávajú servítky pred ústa a „povedia veci na rovínu“, čo mnohým „holubičím“ Slovákom a Slovenkám imponuje. Ich žilinský paša pritom ani zďaleka nie je jediným slovenským nacionalistom a kazisvetom – vážnu konkurenciu má u mnohých kolegov z koalície aj z „nenacionalistickej“ opozície.

V poslednom čase sa u nás napríklad roztrhlo vreco s návrhmi na to, aby sme si ukazovali, akí sme Slováci, a spievali si v školách hymnu. Akurát zatiaľ nikto nevie, na čo presne by sme mali byť hrdí – na Tisa, či na Povstanie? Na sociák a „malého človeka“, čo sa v ňom brodil, alebo na disidentov? Na to, že „vieme ukázať menšinám, kto je tu pán a kto tu bol prvý“, alebo na to, že s „Maďarmi“ a „Rómami“ väčšina z nás fakt nemá problém vychádzať?

Nuž, možno predsa len nebude na škodu začať s tou hymnou. Hovorí sa v nej totiž aj: „To Slovensko naše posiaľ tvrdo spalo, ale blesky hromu vzbudzujú ho k tomu, aby sa prebralo.“ Snáď tieto odvážne slová inšpirujú nejakých nových národovcov, aby svoj „ľud“ prebrali z holubičieho spánku a začali budovať „národnú hrdosť“ nie na čipkách a krojoch, zakríknutosti a ublíženosti, ale na tom, že napriek všetkým duchom minulosti sa na Slovensku už nejakú dobu tešíme slobode prejavu, že rastie počet ľudí, pre ktorých je normálne považovať sa za občanov, nie „príslušníkov národa“, a že rešpekt, zodpovednosť a ochota pomáhať sa pomaličky začínajú u nás udomáňovať. Takže preberme sa, nech tieto zárodoky dobrej nálady opäť raz nezvalcuje nahnevaná a frustrovaná masa.

Lucia Najšlová
najslova@sfpa.sk